

нъ упорити и груби, па сж и наклонни да мамѣтъ. Ако и да сж суевѣрни и лековѣрни, не сж лишени отъ религиозно чувство; тѣ сж вече и християне — норвежскитѣ лапландци протестанти, а рускитѣ православни. Библията е прѣведена на езика имъ, който се дѣли на нѣколко нарѣчия, които сж привлѣкли вниманието на мнозина сѣверни филолози. По-вечето храна и облѣкло добиватъ отъ елена, тѣхното единствено домашно животно. Жилищата имъ състоѣтъ или отъ конусообразни калени колиби, или отъ коженопокрити шатри. Градове и села тѣ нѣматъ. Прѣзрѣнието, съ което гледатъ на тѣхъ високитѣ и снажни норвежски селяне, брѣка да се смѣсватъ съ други племена; отъ друга страна, тѣ сами държатъ здраво обичаитѣ си, та и това клони да ги осамотява отъ другитѣ народи.

Лапласт (*Пиеръ*, маркиз де). Французски математикъ и астрономъ, единъ отъ най-великитѣ изслѣдователи въ математическата астрономия, непосредствено прѣвъ слѣдъ Нютона въ тоя клонъ отъ науката. **Л.**, род. въ Бомонъ (калвадосски департ.) въ 1749, умр. въ Парижъ въ 1827. Синъ на единъ бѣденъ земеделецъ и професоръ на математиката на 19-годишна възраст въ бомонското военно училище, **Л.** отпослѣ отишелъ въ Парижъ, дѣто привлѣклъ вниманието на д'Алембера и чрѣзъ неговото влияние билъ назначенъ професоръ въ париж. военно училище и приетъ членъ въ академията на наукитѣ (1783). По това врѣме той билъ разрѣшилъ нѣколко задачи въ математиката, които отдавна осуетявали усилията на геометритѣ; сега му хрумнжло на ума да посвети математиче-

скитѣ си познания и способности на астрономията, та почнжлъ да крои плана на съчин. си *Небесна Механика*, — неговий безсмъртенъ шедевръ — отъ което петѣтъ тома се появили отъ 1799 до 1825; въ тоя свой трудъ той по законитѣ на механиката доказалъ устойчивостта на сълнечната система, въпрѣки видимитѣ неправилности и смѣщения; тоя трудъ е изряденъ по дълбочината на идеитѣ, сврѣската на доказателствата, реда и ясността на изложението. **Л.**-вото съчинение *Системата на свѣта* (2 т., Парижъ, 1796; 6-о изд. 1824) «е *Небесната Механика* безъ онаи върволица аналитически формули, по която трѣбва да върви всѣкой астрономъ, който, по Платоновото изражение, желае да знае *кои числа* управляватъ веществената вселенна»; таа книга е назначена за ония, които не можѣтъ да слѣдѣтъ мжчнитѣ доказателства и исчисления въ великото му съчинение; тамъ **Л.** е изложилъ общедостѣпно прочутата си теория за какъ се е образувала нашата планетна система; най-напрѣдъ планетитѣ се откъснжли отъ сълнчовата атмосфера въ видъ на прѣстени отъ газообразно свѣтло вещество, по причина че сълнцето постепенно се сгжстявало и омалѣвало, па и въртението му се увеличавало; послѣ чрѣзъ истиване откъснжлитѣ прѣстени се сгжстявали въ течни и твърди тѣла (планети), които продължавали да се въртѣжтъ около сълнцето по сжщитѣ орбити, по които тѣ се въртѣли напрѣдъ подъ видъ на газъ или пара. Тия най-важни **Л.**-ви изслѣдания, направени възъ основа на закона за всемирното притяжение, увѣнчали Нютоното здание. Едно гениално **Л.**-во тво-